

NORSK OLJEMUSEUM ÅRBOK 2009

Verden sett fra Kjerfvingholmen

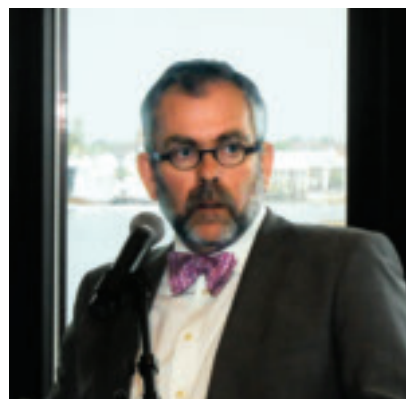
Norsk Oljemuseum 10 år – 20. mai 2009

Tale ved avslutning av jubileumslunsjen av Bjørn Vidar Lerøen

Kjære venner,

I år er det 40 år siden Ekofisk ble funnet. En oljehistorie startet. 30 år senere åpnet vi Norsk Oljemuseum. En ung oljenasjon etablerte en nasjonal institusjon som kunne være med å gi liv og innhold til den viktigste formuleringen i Stortingsmelding nr. 25 fra 1973-74; sørge for at oljevirkomheten blir en epoke og ikke en episode. Det er i dette, og i et enda videre tidsperspektiv, Norsk Oljemuseum er etablert, og skal utvikles. Det er mitt forslag og min gave til Norsk Oljemuseet; ta dette sitatet i bruk som en overordnet overskrift: Epoke og ikke episode.

I år er det også 150 år siden en mann iført flosshatt med 500 lånte dollar i lommen sto ved et enkelt boretårn i trevirke i Titusville i Pennsylvania og ble den industrialiserte oljevirkomhetens far; oberst Ewin Drake. Han kalte seg oberst, men var det slett ikke. Tittelen ble tatt i bruk for å styrke kredittverdiheten. I Norge lette man på denne

Bjørn Vidar Lerøen.

*Foto: Jan A.
Tjemsland/
NOM*

tiden ikke etter olje, men etter seilende farkoster som kunne frakte utvandrere til drømmelandet på andre siden av det store hav i vest.

Nordmenn seiler fortsatt mot vest, ikke fattige utvandrere som søker bedre kår, men vi seiler overskudd av vår oljerikdom på store tankskip, og bidrar avgjørende til energisikkerhet i verdens mest energiforbrukende nasjon.

For 40 år siden kom Nordsjøens oljepionerer med erfaring fra landoperasjoner og grunt vann i USA. Nå er Statoil blant de ledende på det dypeste vann i Gulf of Mexico.

Det har skjedd noe med den lille nasjonen langt mot nord i Europas utkant. Oljen har blitt en del av vår hverdag og den har gjort noe med oss. Den er verd et museum.

Vi har ikke så mange gamle gjenstander å vise frem, men vi har en historie å fortelle, som dypest sett handler om menneskehetens felleseie. De fundamentale spørsmål her gjelder intet mindre enn hvordan jorden ble til, hvordan vi finner og utnytter naturressurser og hvordan vi tar vare på det Erik Bye synger om; den lille blå, den minste av dem alle.

Oljen har skapt og formet det industri- og teknologisamfunn vi kjenner i dag. Oljen fikk biler til å rulle og fly til å lette og oljen skapte lys til de som satt i mørke, varme til de som frøs og kulde til de som svettet. Oljen erstattet seil og kull på sjøen, men vi er ikke ferdige med vinden og kullet.

Hadde man sittet på en benk på Kjerfingholmen i et par hundre år, ville man ha blitt øyenvitne til følgende begivenheter. Det første emigrantskipet *Restauration* som seilte ut fjorden, Ekofisktanken som ble slept ut, den første bore-rigg *Ocean Traveler* som ankom, den første *Condeep* – *Beryl A* – som slept til havs, og mange flere av havets skyskrapere: I dag ser vi verdens første havvindmølle der ute i Åmøyfjorden.

Den som med sitt indre blikk har sett og ser alle disse begivenheter vil si: Jo, dette er vår historie. Det et ulike historieavsnitt som dreier seg om mennesket trang til utforskning, og det er ulike historier om teknologiutvikling.

Linjen fra bildet av *Ocean Traveler* til havvindmøllen blir særlig spennende, fordi det forteller oss om en retning i energisamfunnet;

Beryl A, den første av havets skyskrapere, slepes ut Gandsfjorden. Foto: Ashbjørn Jensen

*Verdens første hav-
vindmølle slepes ut
Åmøyfjorden.
Foto: Øyvind Hagen/
Statoil*

den spede overgang fra hydrokarbonsamfunnet til et samfunn som gradvis skaffer seg mer bærekraftig energi. Vi er ikke her for å skamme oss over oljen, men for å minne hverandre om at vi trenger mer fornybarhet og mindre forurensning. Også disse utfordringer skal et dynamisk oljemuseum fange, og vi må i dette hus våge å spisse problemstillinger som er knyttet til de globale utfordringer.

Når vi ser på det 150 år gamle bildet av oberst Drake i flosshatt og alle hans etterkommere, melder det seg i lys av den globale agenda ett spørsmål: Er de gårsdagens menn?

Oljen kommer til å bli enda mer utfordret og problematisert enn hva debatten gir inntrykk av i dag, men veien til alternativene er lang. Oljen vil være med oss lenge.

Vi realiserte drømmen om et oljemuseum, og den drømmen holder vi fast ved i erkjennelsen av at oljen er et avgjørende fundament for der vi er i dag og dit vi beveger oss.

Gratulerer med dagen.